

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Látogatás a vértanu Bathhyány Lajos gróf leányánál*

Forrás:

Magyarország

3n

(Hely)

1926. 10. 5.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Bathhyány Lajos

Idő

"1926"

Személy

Látogatás a vértanu Bathhyány Lajos gróf leányánál

— *A Magyarországi tudósítójától.* —

A nemzeti kegyelet október 6-án örökmécesst állít azon a vérrel szentelt helyen, ahol Bathhyány Lajos grófot, a felelős magyar minisztérium első miniszterelnökét az aradi tizenhárom tábornok kivégzésével egyidőben főbelőtték.

Az örökméceses felállítására alkalmából látogatást tettünk özv. B. Bathhyány Ilona grófnőnél, a vértanu miniszterelnök Cinkotán élő nyolcvannégyéves leányánál, aki a következőkben emlékezett vissza a magyar nemzet történelmének talán legszomorubb korszakára:

— *Hatéves kisleány voltam, amikor atyámat kivégezték, de azért teljesen tisztán emlékszem vissza az eseményekre. Anyám bevitt magával a dőrtönbe, én a földön atyám papucsával játszottam, míg anyám atyámmal a cella egyik szögletébe húzódva sokáig suttogott. Tisztán emlékezem atyám arcvonásaira,*

szemére, hangjára. Persze, amit beszéltek, azt én gyermekésszel nem tudtam felfogni. Ekkor láttam atyámat utoljára. Bucsuzóul ölébe vett, megsókölt és a következőket mondotta: „Kedves leánykám, ne feledd el soha, hogy magyar leány soha nem sír, soha nem fél, soha nem hazudik. Ezt kötöm a lelkedre, Isten veled!”

— *Ekkor még nem sejtettük, hogy atyámat ki fogják végezni. A halálos ítélet Haynautól váratlanul jött. A kivégzés után rettenetes napok következtek reánk. Atyám utolsó meghagyásából azonnal elutaztunk, előbb Lindaba, majd rövid idő múlva a svájci Rohrschachba mentünk. Kimondhatatlanul nehéz időket éltünk át, a reggelink és vacsoránk naponta egy-egy száraz zsemlye volt. Mindenünket elvették, új ruhát, új cipőt sohasem kaptunk, a régit pedig, ha rongyos lett, magunk varrtuk össze, toltuk-foldtuk, ahogy lehetett. Így éltünk nyolc évig, hatéves koromtól tizennégyéves koromig, amíg végre megengedték, hogy hazajöhessünk. A nélkülözés nem tört meg, sem engem, sem testvéreimet, sőt megtanított dolgozni: szerszámot és lovat puoltunk és ezért enni kaptunk a szomszédoktól. Hazajövetelünk után ikervári birtokunkat nem kaptuk vissza. Bécsből ugyan azt üzenték, hogy visszakapjuk, ha kérjük, nekünk azonban semmi sem kellett Bécsből. Később eladásra került az ikervári birtok s akkor anyám egy darab területet megvásárolt belőle.*

— *Felejthetetlen emlékem marad e későbbi esztendőkből, hogy egyszer az egyetemi hallgatók bált rendeztek az Európa-szállóban és engem kértek fő bálányának. Pálffy gróf helytartó tudomásomra juttatta, hogy a bálon meg fog jelenni, s ha nem állanék vele szóba,*

ugy összeláncolva, Kufsteinba küld azonnal. Tudni kell ugyanis, hogy az akkori időben magyar arisztokrata nem érintkezett az osztrák tisztekkel. Elérkezett a nagy nap. Az Európa-szállót fegyveres katonaság vette körül. Értem egyetemi küldöttség jött s kísért a bálterembe. Helyet foglaltam a bálányai emelvényen s mikor a kitűzött időpont elérkezett, megadtam az engedélyt a tánc megkezdésére. A párok alig léptek egyet-kettőt, nagy sürgés-forgás támadt, megérkezett a helytartó, fényes katonai kíséretével. Pálffy gróf egyenesen felém tartott s meghajította magát előttem, mire én felugrottam s hátat fordítottam neki. Eljárásom lelkes éljenzést váltott ki a közönségből, az egyetemi ifjak pillanatok alatt körülvettek s valamennyien kardot rántottak. Pálffy gróf renki kívül meglepődött, sarkonfordult s nyomban eltávozott. Igéretét nem váltotta be, ahhoz gyáva volt,

lázongott egész Pest városa s ha tenni mert volna ellenem valamit, biztosan felkoncolták volna.

Október 6-án leplezik le a Bathhyány-örökmécesst

Hetvenhét esztendővel ezelőtt, 1849 október 6-án végezték ki Magyarországi első felelős minisztériumának elnökét: Bathhyány Lajos grófot. A vértanunak még ma sincs szobra a magyar fővárosban, de ezt a hiányt holnaptól kezdve pótolni fogja a művészi kivitelű örökméceses, amelyet a kivégzés színelhelyén emeltetett Budapest székesfőváros közönsége. A Hold- és Báthory-utca ke-

reszteződésénél, ahol az Aulich-utca torkolatánál kis térré szélesül az uttest, a holnapi naptól kezdve a főváros egyik legszebb és legfinomabb kivitelű emlékműve fog ékeskedni: a Bathhyány-örökméceses.

Erre az emlékműre még 1905-ben írták ki a pályázatot. A pályázat első díját az akkor még alig ismert ifjú művész: Pogány Móric nyerte el. Azóta tizennyolc év telt el, az ifjú művész azóta a Tóry Emil műegyetemi tanár és Pogány Móric műépítész ismertnevű művészecégnek régen baltagja, de csak most készíthette el és állíthatta fel ezt az ifjúkori művét. Itt közöljük ennek a művészi szépségekkel teljes emlékműnek a rajzát. A haraszti mészközalapon nyugvó templomszerű mecsház vörösrézből készült, finoman cizellált művészi munka. A régi Budapest empire stílusához alkalmazkodva, a legstílusosabb megoldása volt ez annak a valóban szép művészi feladatnak, amely a vértanu szörnyű halálhelyének méltó módon való megjelölését tűzte a művész elé.

Az örökmécesst október 6-án déli fél tizenkét órakor leplezik le méltó ünnepség ker-

tében. Ma déli tizenkét órától holnap délig cserkészek állnak őrt egész éjszakán át, kint táborozva, az emlékmű mellett. Méltóbb őrséget valóban nem lehetett volna erre a helyre állítani.

